

Від вченої ради НДІП НАПрН України**ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ
НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ІНФОРМАТИКИ І ПРАВА
НАПрН УКРАЇНИ у 2013 році**

Науково-дослідний інститут інформатики і права – державна науково-дослідна установа, яка входить до складу Національної академії правових наук України та функціонує на засадах самоврядування відповідно до законодавства України (далі – НДІП НАПрН України).

Головним завданням НДІП НАПрН України є проведення фундаментальних і прикладних досліджень з теоретико-правових проблем розбудови інформаційного суспільства та інтеграції України у світовий інформаційний простір, в галузі інформаційного права, правової інформатики та інформаційної безпеки, розробки і впровадження у практику сучасних методів і засобів обробки даних, електронних систем і баз даних в галузі держави і права, сприяння державним органам у розвитку України як демократичної, правової, соціальної держави.

Головна увага у звітному періоді була зосереджена на виконанні Тематичного плану науково-дослідних робіт НДІП НАПрН України на 2013 рік, затвердженого Постановою Президії Національної академії правових наук України № 82/3 від 28.05.12 р.

Науково-дослідні роботи. НДІП НАПрН України у звітний період здійснював фундаментальні й прикладні дослідження та розробки з проблем інформаційного права, інформаційної безпеки і правової інформатики в рамках таких науково-дослідних робіт:

1. *“Теоретико-правові основи формування і розвитку інформаційного суспільства”* (кер. НДР Пилипчук В.Г., д.ю.н., проф., чл.-кор. НАПрН України. Державна реєстрація РК № 0113U003154 від 09.01.13 р.). *Мета НДР* – розробка теоретико-правових основ, пропозицій та рекомендацій щодо принципів, концептуальних, методологічних, доктринальних положень, правових засад удосконалення інформаційного законодавства України в умовах формування та розвитку інформаційного суспільства. *Планові строки виконання:* 2013 – 2017 рр. *Результати наукових досліджень* відображено у 3 монографіях, 14 статтях та 8 доповідях на “круглих столах”. За результатами проведених досліджень отримане Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір “Електронна база даних “Правова наука” (ЕлБДПрН від 07.10.13 р. № 51599).

2. *“Розроблення електронної енциклопедії законодавства України”* (кер. НДР Ланде Д.В., д.т.н., с.н.с. Державна реєстрація РК № 0110U001019 від 14.01.10 р. та 09.01.13 р.). *Мета НДР* – узагальнення визначеного законами та іншими нормативно-правовими актами України понятійного апарату термінології законодавства та її подальше упорядкування. *Планові строки виконання:* 2010 – 2015 рр. *Результати НДР* відображено у монографії, словнику, 9 наукових працях та 8 доповідях на конференціях. За результатами досліджень було отримане Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір “Комплекс комп’ютерних програм “Електронна енциклопедія законодавства України” (ККП ЕлЕнЗ від 07.10.13 р. № 51598).

3. *“Розроблення інформаційно-аналітичних підсистем електронного парламенту України”* (кер. НДР Корж І.Ф., к.ю.н., с.н.с. Державна реєстрація РК № 0111U000026 від 24.01.11 р. та 01.11.13 р.). *Мета НДР* – створення теоретичної та практичної бази системної інформатизації законотворчої діяльності. *Планові строки виконання:* 2011 – 2015 рр. *Результати НДР* знайшли своє відображення у тому, що у 2012 році зібрано, класифіковано, визначено змістовні зв’язки з іншими документами, введено дані про публікацію, відформатовано та підготовлено до введення в бази даних 20589 документів, а також у 7 наукових працях та одній доповіді на конференції.

4. “Проблеми юридичної відповідальності за правопорушення в інформаційній сфері в умовах формування інформаційного суспільства” (кер. НДР Беляков К.І., д.ю.н., проф. Державна реєстрація РК № 0112U002074 від 18.01.12 р.). *Мета НДР* – розробка теоретико-методологічних засад та рекомендацій щодо відповідальності за правопорушення в сфері інформаційної діяльності на основі аналітико-синтетичного осмислення здобутків учених і практиків різних галузей права в Україні, а також міжнародного досвіду. *Планові строки виконання*: 2012 – 2016 рр. *Результати НДР* відображено у монографії, законопроекті, 10 наукових статтях та 8 доповідях на конференціях, а також та отримане Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір “Концепція кримінально-правового забезпечення розвитку інформаційного суспільства України” від 12.11.13 р. № 52136.

5. “Державно-правові проблеми інформаційної безпеки людини і суспільства в умовах інтеграції України у світовий інформаційний простір” (кер. НДР Фурашев В.М., к.т.н., доцент, с.н.с., професор РАЕ. Державна реєстрація РК № 0112U002073 від 18.01.12 р.). *Мета НДР* – визначення основних державно-правових проблем інформаційної безпеки людини і суспільства, які виникають або можуть виникнути під час входження України у світовий інформаційний простір. *Планові строки виконання*: 2012 – 2016 рр. *Результати НДР* відображено у монографії, законопроекті, 14 наукових працях та 4 доповідях на конференціях.

На виконання показників паспорта бюджетної програми в рамках досліджень по фундаментальних НДР у 2013 р. в НДІП НАПрН України опубліковано: 5 монографій, 7 наукових журналів, 45 наукових статей, всього 57 робіт загальним обсягом 2344 с. (177,56 д.а.), зокрема:

Монографії:

1. Дзьобань О.П. Філософія інформаційного права : світоглядні й загальнотеоретичні засади: монографія / О.П. Дзьобань. – Х.: Майдан, 2013. – 360 с. (22,5 д.а.).
2. Дзьобань О.П. Проблеми захисту національних інтересів України у сфері державної безпеки в умовах геополітичних трансформацій ХХІ сторіччя : монографія / О.П. Дзьобань, В.Я. Настюк, В.В. Белевцева. – Х.: Право, 2013. – 296 с. (18,5 д.а.).
3. Настюк В.Я. Адміністративно-правовий захист інформації: проблеми та шляхи вирішення : монографія / В.Я. Настюк, В.В. Белевцева. – К-Х.: Право, 2013. – 128 с. – (Наук. зб. “Академічні правові дослідження”). Дод. до журн. “Право України”. – Вип. № 28. (12,25 д.а.).
4. Пилипчук В.Г. Інформаційне суспільство: філософсько-правовий вимір: монографія / В.Г. Пилипчук, О.П. Дзьобань. – К., 2013. – 292 с. (18,1 д.а.). – (Передано до друку).
5. Ланде Д. Елементи комп’ютерної лінгвістики у правовій інформатиці: монографія / Д. Ланде – К., 2013. – 164 с. (14,1 д.а.). – (Передано до друку).

Наукові, фахові періодичні видання (журнали):

1. Журнал **ПРАВОВА ІНФОРМАТИКА**. Зареєстрований у грудні 2003 року. Свідоцтво про державну реєстрацію журналу: КВ № 8254 від 22.12.03 р., видане Державним комітетом телебачення і радіомовлення України. У журналі можуть публікуватися матеріали щодо дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата юридичних наук (Постанова президії ВАК України від 08.07.09 р. № 1-05/3) та доктора і кандидата технічних наук (Постанова президії ВАК України від 10.02.10 р. № 1-05/1).

Наукове редагування, створення оригінал-макета, дизайн – Брижко В.М.
Згідно плану на 2013 р. видано:

- Правова інформатика. – № 1(37)/2013. – 100 с. (8,75 д.а.). – 13 статей.
- Правова інформатика. – № 2(38)/2013. – 90 с. (7,9 д.а.). – 12 статей.
- Правова інформатика. – № 3(39)/2013. – 98 с. (7,7 д.а.). – 12 статей.
- Правова інформатика. – № 4(40)/2013. – 100 с. (8,75 д.а.). – 12 статей.

2. Журнал **ІНФОРМАЦІЯ І ПРАВО**. Зареєстрований Міністерством юстиції України. Свідectво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації: Серія KB № 17541-6291P від 18.03.11 р. Згідно з Постановою ВАК України від 31.05.11 р. № 1-05/5 у журналі можуть публікуватися матеріали стосовно дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук у галузі юридичних наук.

Наукове редагування, створення оригінал-макета та дизайн – Брижко В.М.

Згідно плану на 2013 р. видано:

- Інформація і право. – № 1(7)/2013. – 188 с. (16,45 д.а.). – 23 статті.
- Інформація і право. – № 2(8)/2013. – 158 с. (13,8 д.а.). – 20 статей.
- Інформація і право. – № 3(9)/2013. – 174 с. (15,2 д.а.). – 17 статей.

Наукові статті:

1. Баранов О.А. Правові особливості використання документів, переданих за допомогою електронних комунікацій // *Правова інформатика*. – 2013. – № 1(37). – С. 3-10.

2. Беседна Л.Л. Особливості функціонування автоматизованої термінологічної системи законодавства // *Правова інформатика*. – 2013. – № 1(37). – С. 17-23.

3. Гладківська О.В. Відображення ключових понять основоположних прав і свобод людини в законодавчих актах України в інформаційній сфері // *Правова інформатика*. – 2013. – № 1(37). – С. 30-38.

4. Фурашев В.М. Сутність та визначення поняття “рішення” // *Правова інформатика*. – 2013. – № 1(37). – С. 49-55.

5. Корж І.Ф. Принципи обмеження доступу до публічної інформації // *Правова інформатика*. – 2013. – № 1(37). – С. 64-69.

6. Брижко В.М. Теорія і практика інформаційного права: методологія кодифікації інформаційного законодавства України // *Правова інформатика*. – 2013. – № 1(37). – С. 70-78.

7. Фурашев В.М. Основи системної інформатизації підтримки процесів прийняття управлінських рішень // *Правова інформатика*. – 2013. – № 2(38). – С. 3-12.

8. Ланде Д.В., Снарський А.О. Графи горизонтальної видимості як засіб витягу інформаційно-значущих слів із законодавчих актів // *Правова інформатика*. – 2013. – № 2(38). – С. 13-18.

9. Ланде Д.В. Керування репутацією в інформаційних мережах // *Правова інформатика*. – 2013. – № 3(39). – С. 3-10.

10. Дорогих С.О., Смаглюк О.І. Використання інформаційно-пошукової системи “Законодавство” та інформаційно-пошукового тезаурусу EUROVOC у побудові електронного парламенту // *Правова інформатика*. – 2013. – № 3(39). – С. 11-19.

11. Корж І.Ф. Дієвість в Україні основних принципів інформаційного суспільства // *Правова інформатика*. – 2013. – № 3(39). – С. 20-25.

12. Красноступ Г.М. Перспективи співробітництва з КНР у сфері телебачення і радіомовлення // *Правова інформатика*. – 2013. – № 3(39). – С. 69-73.

13. Поперечнюк В.М. Концептуальні підходи до тлумачення поняття “інформаційне суспільство” // *Правова інформатика*. – 2013. – № 3(39). – С. 74-80.

14. Уханова Н.С. Інформаційно-психологічна безпека особистості, суспільства та держави // *Правова інформатика*. – 2013. – № 3(39). – С. 91-95.

15. Голубовська В.С. Законотворча діяльність в умовах розвитку інформаційного суспільства // *Правова інформатика*. – 2013. – № 4(40). – С. 29-34.

16. Дорогих С.О. Види інформаційної діяльності законодавчої гілки влади // *Правова інформатика*. – 2013. – № 4(40). – С. 48-54.

17. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Інформаційна картина світу в контексті перспектив сучасної науки й культури // *Інформація і право*. – 2013. – № 1(7). – С. 21-28.

18. Баєв О.О. Інформатизація: нормативно-правове упорядкування у сфері телекомунікацій як середовища інформаційних відносин // *Інформація і право*. – 2013. – № 1(7). – С. 70-81.

19. Ланде Д.В. Тренди відображення інформаційних операцій в інформаційному просторі // *Інформація і право*. – 2013. – № 1(7)/2013. – С. 82-98.
20. Брайчевський С.М. Поведінкові патерни та інформаційні потоки // *Інформація і право*. – 2013. – № 1(7). – С. 116-120.
21. Уханова Н.С. Гуманітарна політика та активізація інститутів громадянського суспільства. – 2013. – № 1(7). – С. 131-136.
22. Фурашев В.М. Інформаційна безпека: індикатори // *Інформація і право*. – 2013. – № 1(7). – С. 143-150.
23. Настюк В.Я., Белєвцева В.В. Загальноправова характеристика адміністративної відповідальності за інформаційні правопорушення // *Інформація і право*. – 2013. – № 1(7). – С. 151-157.
24. Дзьобань О.П., Мелякова Ю.В. Правовий дискурс справедливості як віртуальна реальність права // *Інформація і право*. – 2013. – № 2(8). – С. 5-16.
25. Гладківська О.В. Забезпечення доступу до інформації та її захисту: термінологічний аспект // *Інформація і право*. – 2013. – № 2(8). – С. 17-25.
26. Бєседна Л.Л. До питання зміни понятійного апарату термінології законодавства // *Інформація і право*. – 2013. – № 2(8). – С. 26-35.
27. Ланде Д.В., Брайчевський С.М. Можливості довідкових мережевих ресурсів для створення електронної енциклопедії законодавства України // *Інформація і право*. – 2013. – № 2(8). – С. 72-76.
28. Дорогих С.О. Впровадження новітніх технологій доступу громадян до публічної інформації // *Інформація і право*. – 2013. – № 2(8). – С. 77-83.
29. Голубовська В.С. Інформаційне суспільство: можливості, проблеми та перспективи розвитку // *Інформація і право*. – 2013. – № 2(8). – С. 98-104.
30. Корж І.Ф. Принципи національного права в контексті правової безпеки України // *Інформація і право*. – 2013. – № 2(8). – С. 105-112.
31. Фурашев В.М. Основні стримуючі фактори правового забезпечення інформаційної безпеки // *Інформація і право*. – 2013. – № 2(8). – С. 113-119.
32. Жиляєв І.Б., Фурашев В.М. Здобутки в системі нормативно-правового забезпечення розвитку інформатизації та побудови інформаційного суспільства упродовж 2012 – 2013 років // *Інформація і право*. – 2013. – № 3(9). – С. 5-30.
33. Брижко В.М. Захист персональних даних: реалії та практика сучасності // *Інформація і право*. – 2013. – № 3(9). – С. 31-48.
34. Баранов О.А. Об'єкт правовідносин в інформаційному праві // *Інформація і право*. – 2013. – № 3(9). – С. 58-64.
35. Дорогих С.О. Сутність та визначення понять “інформаційна діяльність” та “інформаційна діяльність органів влади” // *Інформація і право*. – 2013. – № 3(9). – С. 74-82.
36. Поперечнюк В.М. Інтелектуалізація сучасного суспільства: проблеми та перспективи // *Інформація і право*. – 2013. – № 3(9). – С. 83-90.
37. Золотар О.О., Трубін І.О. Класифікація загроз інформаційній безпеці // *Інформація і право*. – 2013. – № 3(9). – С. 105-112.
38. Ланде Д.В. Життєвий цикл інформаційних об'єктів // *Інформація і право*. – 2013. – № 3(9). – С. 119-127.
39. Пилипчук В.Г. Розвиток правової науки в інформаційній сфері: системні проблеми та пріоритети // *Право України*. – 2013. – № 9/2013. – С. 146-161.
40. Беляков К. І. Вступ до інформаційно-правової конфліктології // *Право та державне управління*. – 2013. – № 2. – С. 19-23.
41. Белєвцева В.В. Теоретико-правова характеристика охоронних адміністративно-правових режимів в Україні // *Митна справа*. – 2013. – № 2 (87). – С. 163-169.
42. Стрельбицький М.П. Поняття та сутність сучасного інформаційного тероризму // *Менеджер*. – 2013. – № 12. – С. 79-85.
43. Стрельбицький М.П. До питання тотожності та відмінностей понять загрози, ризику, виклики в інформаційній сфері // *Науковий вісник*. – 2013. – № 41. – С. 35-43.

44. Дзюбань О.П., Жданенко С.Б. Комунікація у правовиховному просторі: до проблеми філософського узагальнення // Вісник Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”. – (Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія; редкол. А.П. Гетьман та ін.). – Х.: “Право”, 2013. – Вип. 1 (15). – С. 93-101.

Матеріали до правової доктрини щодо інформаційної сфери:

45. Проблеми системного впорядкування суспільних відносин в інформаційній сфері України / В.М. Брижко (головний виконавець), К.І. Беляков. – (Правова доктрина України. – 2 том: Публічно-правова доктрина України). – Харків: “Право”, 2013. – С. 755-779.

46. Пилипчук В.Г. Концептуальні основи кодифікації інформаційного законодавства України / В.Г. Пилипчук, О.А. Баранов та ін. – (Правова доктрина України. – 2 том: Публічно-правова доктрина України). – Харків: “Право”, 2013. – С. 780-805.

47. Жилияєв І.Б. Правові основи розвитку інформаційних технологій і забезпечення інформаційної безпеки / І.Б. Жилияєв, Д.В. Ланде. – (Правова доктрина України. – 2 том: Публічно-правова доктрина України). – Харків: “Право”, 2013. – С. 806-831.

48. Савінова Н.А., Стрельбицький М.П. Правові проблеми протидії новітнім викликам, загрозам і правопорушенням в інформаційній сфері – (Правова доктрина України. – 2 том: Публічно-правова доктрина України). – Харків: “Право”, 2013. – С. 832-861.

Понад плану результативних показників паспорта бюджетної програми 6581040 у 2013 році співробітниками НДПП НАПрН України підготовлено та опубліковано **2** монографії, **один** словник, **10** наукових статей та **28** тез наукових доповідей, всього **41** робота загальним обсягом **1160** с. (**75,14** д.а.).

Веб-сайт НДПП НАПрН України. Інформація про основні публікації науковців НДПП НАПрН України з часу створення установи наведена на оновленому та введеному в експлуатацію в лютому 2012 р. веб-сайті НДПП НАПрН України <<http://ippi.org.ua>>.

Одним із пріоритетів політики розвитку сайту є популяризація правової науки в сфері інформаційного права та наукових здобутків установи.

Бази даних. У 2013 р. продовжувалось створення інтегрованих в єдину апаратно-програмну платформу ВР України баз даних “Законодавство України”, “Законодавство АР Крим”, “Київське регіональне законодавство”, формування баз даних нормативних актів України як складової системи інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності парламенту України.

Спільно з працівниками відділу баз даних нормативно-правової інформації Управління комп’ютеризованих систем Апарату ВР України формовано такі бази даних:

- первинні технологічні БД “Законодавство-3”, “Київ”, “Крим”;
- БД ШС “Законодавство України в Інтернеті” (для користувачів);
- БД ШС “Київ” (для користувачів);
- БД ШС “Крим” (для користувачів);
- БД “Термінологія законодавства” (для користувачів).

Всього у 2013 році зібрано, класифіковано, визначено змістовні зв’язки з іншими документами, введено дані про публікацію, відформатовано та підготовлено до введення в БД 24097 документів (БД “Законодавство-3” – 20589 документів, БД “Крим” – 1673 документів, БД “Київ” – 1835 документів).

Комп’ютеризовані інформаційно-пошукові системи впроваджувались на договірній основі у 49 державних органах, закладах, установах, підприємствах та організаціях України.

Експертні висновки. У 2013 році співробітники НДПП НАПрН України провели 12 експертиз для вищих та центральних органів влади, в т.ч. 2 – за дорученням НАПрН України та 10 – за дорученням Комітету з питань науки і освіти Верховної Ради України. Також співробітники НДПП НАПрН України брали участь, як експерти, у 6 експертних і погоджувальних нарадах та обговореннях, а також підготували один науково-експертний відгук.

Проекти нормативно-правових актів. Відповідно до показника паспорта бюджетної програми “підготовлені законопроекти” співробітниками НДПП НАПрН України підготовлено **2** законопроекти: проект Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань регулювання інформаційної сфери” та проект Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про захист персональних даних””.

У 2013 р. співробітники НДПП НАПрН України також брали участь у підготовці **49** проектів законів та інших нормативно-правових актів.

Наукові заходи. За підсумками 2013 р. співробітники НДПП НАПрН України загалом взяли участь у **48** конференціях, семінарах, “круглих столах” та інших наукових заходах, у рамках яких було підготовлено **53** доповіді, з них **21** доповідь була зроблена в ході **20** міжнародних наукових заходів.

У 2013 р., на виконання Тематичного плану, співробітниками НДПП НАПрН України було організовано і проведено **4** “круглі столи”, **одну** міжнародну конференцію та **одну** міжвідомчу конференцію, всього **6** заходів, на яких підготовлено **32** доповіді, у т.ч. **9** доповідей на міжнародній конференції:

1. Міжвідомчий “круглий стіл” “Філософські та суспільно-правові проблеми становлення і розвитку інформаційного суспільства”. Проведено 20.03.13 р., у межах виконання НДР “Теоретико-правові основи формування та розвитку інформаційного суспільства”, спільно з Національним педагогічним університетом імені М.П. Драгоманова та Київським регіональним центром НАПрН України. З доповідям виступили співробітники НДПП НАПрН України Пилипчук В.Г. (тема: “Концептуальні аспекти становлення і розвитку інформаційного суспільства”), О.А. Баранов (тема: “Право і розвиток інформаційного суспільства”), Г.М. Красноступ (тема: “Правові аспекти формування та реалізації державної політики у сфері телебачення і радіомовлення”), М.П. Стрельбицький (тема: “Забезпечення духовного розвитку особи та релігійної безпеки в інформаційному суспільстві”), Н.А. Савінова (тема: “Правові проблеми протидії викликам новітньої злочинності у інформаційному суспільстві”), В.М. Фурашев (тема: “Дилема прав і свобод людини в інформаційній сфері із забезпеченням інформаційної безпеки”), І.Б. Жилияев (тема: “Проблеми інтеграції національних ініціатив щодо розвитку інформаційного суспільства та е-урядування”).

У прийнятих, за результатами “круглого столу”, рекомендаціях констатувалося:

- розвиток інформаційного суспільства обумовлює перегляд традиційних поглядів на право та його систему, які формувалися в умовах розбудови індустріального суспільства, що має бути предметом подальших досліджень у цьому напрямку;
- актуальність організації та здійснення комплексних досліджень у різних галузях науки з проблем формування і розвитку інформаційного суспільства в Україні;
- відсутність єдиної державної політики у сфері формування і розвитку інформаційного суспільства, а також ефективної системи державного управління у цій сфері;
- необхідність забезпечення інформаційної безпеки, прав, свобод і законних інтересів людини, суспільства і держави в інформаційній сфері в умовах становлення глобального інформаційного простору.
- потребу врегулювання відносин за функціональними напрямками інформаційного суспільства, розвитку інформаційного законодавства та розробку моделі Інформаційного кодексу України.

На основі прийнятих рекомендацій було запропоновано:

- Організувати і забезпечити розробку теоретико-правових основ інформаційного суспільства.
- Забезпечити вивчення проблем інформаційного права як галузі права.
- Вжити заходів щодо розробки ефективної державної політики з питань розвитку інформаційного суспільства та механізмів її реалізації.
- Організувати пріоритетну підготовку науковців та фахівців інформаційної сфери.

За кожним із вказаних напрямів було запропоновано розгорнутий перелік першочергових заходів.

2. Міжвідомчий “круглий стіл” “Електронні ресурси в системі сучасних соціальних комунікацій”. Проведено 19.04.13 р., у межах виконання НДР “Розроблення електронної енциклопедії законодавства України”, спільно з Національною бібліотекою України імені В.І. Вернадського НАН України та Українським мовно-інформаційним фондом НАН України. З основною доповіддю на тему: “Електронна енциклопедія законодавства України: методологічні та технологічні аспекти” виступив завідуючий наукового відділу НДПП НАПрН України Ланде Д.В. Також з доповідями виступили заступник генерального директора Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського НАН України В.Горовий (тема: “Національний інформаційний суверенітет в умовах глобалізації”), генеральний директор Українського національного інформаційного агентства УКРІНФОРМ О.Дерик (тема: “Роль і місце УКРІНФОРМ в системі сучасних соціальних комунікацій”), генеральний директор Асоціації підприємств інформаційних технологій України Ю.Пероганич (тема: “Українська Вікіпедія: стан, чинники успіху та виклики”), науковий співробітник Українського мовно-інформаційного фонду НАН України І. Остапова (тема: “Лексикографічний простір: ресурси та інфраструктура”) та інші провідні спеціалісти у даній галузі знань.

У прийнятих рекомендаціях учасники “круглого столу” наголошували на наступному:

- актуальність, багатогранність та зростаюча роль електронних інформаційних ресурсів у системі сучасних соціальних комунікацій;
- збільшення обсягу електронних інформаційних ресурсів, обумовлено розвитком комп’ютерних інформаційно-телекомунікаційних технологій, можливостями як швидкого оприлюднення будь-якої інформації, так і організації (здійснення) доступу до неї.
- непропорційно малий сегмент наукових, освітніх, культурологічних, довідкових, лексикографічних україномовних електронних ресурсів у мережі Інтернет;
- недостатнє правове підґрунтя для розвитку та захисту електронних інформаційних ресурсів;
- слабка захищеність як інформації, так і суб’єктів інформаційних відносин від небажаної інформації.

На основі прийнятих рекомендацій було запропоновано:

- Визнати за необхідне підвищити роль і місце державних інформаційних ресурсів в системі сучасних соціальних комунікацій.
- Запланувати і реалізувати комплекс заходів для досягнення національного інформаційного суверенітету в умовах глобалізації.
- Забезпечити розвиток національних електронних наукових, освітніх, культурологічних, довідкових, лексикографічних інформаційних ресурсів шляхом формування і державної підтримки відповідних науково-технічних програм.
- Привернути увагу наукових та науково-освітніх установ до підвищення правової культури громадян шляхом розвитку і впровадження електронних правових ресурсів, зокрема створення електронної енциклопедії законодавства України.
- Законодавчо визначити нову роль державних бібліотечних закладів як інтеграторів електронних інформаційних ресурсів, забезпечити підтримку розвитку бібліотечних електронних інформаційних ресурсів.
- Розвивати публічно-приватне партнерство для реалізації інноваційно-інвестиційних проектів у сфері розвитку електронних інформаційних ресурсів та ін.

3. Міжвідомчий “круглий стіл” “Проблеми протидії правопорушенням в інформаційній сфері: норми суспільної моралі та юридична відповідальність”. Проведено 27.05.13 р., у межах НДР “Проблеми юридичної відповідальності за правопорушення в інформаційній сфері в умовах формування інформаційного суспільства”, спільно з Національною експертною комісією України з питань захисту суспільної моралі, Всеукраїнською громадською організацією “Асоціація українських правників” та Інститутом законодавчих передбачень і правової експертизи за інформаційної підтримки Національного інформаційного агентства УКРІНФОРМ. Зі вступними доповідями перед учасниками “круглого столу” виступили директор НДПП НАПрН України Пилипчук В.Г., голова Національної

експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі Костицький В.В. та генеральний директор Українського національного інформаційного агентства УКРІНФОРМ Децик О.С. У роботі “круглого столу” участь взяли співробітники НДІП НАПрН України Беляков К.І., Красноступ Г.М., Доронін І.М. та ін.

Учасниками “круглого столу” було запропоновано:

- Визнати низьку ефективність правових засобів запобігання правопорушенням в інформаційній сфері в цілому та неправомірному обігу мобільного контенту, а також комп’ютерних ігор, які створюють загрозу життю і здоров’ю дітей.

- Ствердити необхідність встановлення єдиних стандартів оцінки продукції, яка не відповідає вимогам чинного законодавства у сфері захисту суспільної моралі та розробки ефективного механізму правового регулювання юридичних конфліктів в інформаційній сфері, як передумови скоєння правопорушення.

- Підтримати ініціативу Національної експертної комісії України з питань захисту суспільної моралі стосовно розробки проекту закону України “Про внесення змін до Закону України “Про захист суспільної моралі”.

- Акцентувати увагу на актуальності проведення комплексного, міжгалузевого дослідження юридичної відповідальності за правопорушення в інформаційній сфері з метою удосконалення чинного законодавства України.

- Виступити з ініціативою щодо створення інформаційних продуктів для підлітків та молоді, спрямованих на формування моральних засад у суспільстві.

- Ствердити необхідність проведення систематичного моніторингу стану інформаційного простору та його впливу на підростаюче покоління в Україні, удосконалення системи класифікації правопорушень в інформаційній сфері, а також визначення критеріїв віднесення інформаційної продукції до такої, що шкодить або може зашкодити стану суспільної моралі, а також потребу уточнення часових, регіональних або інших рамок щодо оприлюднення такої продукції, підтримки національної культури, мистецтва, кінематографії, книговидавництва, поліпшення системи пропаганди кращих зразків світової літератури, культури та мистецтва.

4. XIII Міжнародна науково-практична конференція “Інформаційні технології та безпека: оцінка стану” (ІТБ-2013). Проведено 18.06.13 р., у межах виконання НДР “Державно-правові проблеми інформаційної безпеки людини і суспільства в умовах інтеграції України у світовий інформаційний простір”, спільно з Інститутом проблем реєстрації інформації НАН України, за інформаційної підтримки інформаційного агентства “УКРІНФОРМ”, журналів “Реєстрація, зберігання і обробка даних”, “Інформатика і право”, “Правова інформатика”, “Інформація та безпека”. З доповідями виступили співробітники НДІП НАПрН України: Баранов О.А (тема: “Інформаційна безпека та інформаційна інфраструктура”), Корж І.Ф. (тема: “Безпека: основні поняття та визначення”), Стрельбицький М.П (тема: “Взаємозв’язок світської і духовної науки в єдиному інформаційному просторі”) та інші. У роботі конференції взяв участь Директор Офісу зв’язку НАТО в Україні Марчін Кожіел.

Учасниками конференції було запропоновано:

- Продовжити та поглибити роботу над дослідженнями з удосконалення чинної та створюваної нормативно-правової бази України у сфері інформаційної безпеки, зокрема з питань пошуку балансу між забезпеченням прав і свобод людини в інформаційній сфері, розвитком і застосуванням сучасних інформаційних технологій та необхідністю належного забезпечення інформаційної безпеки; деталізації правових норм щодо законодавчого унормування термінів, які визначають сутність інформаційної безпеки і надають можливість визначення індикаторів інформаційної безпеки та індикативних показників її забезпечення.

- Консолідувати зусилля провідних науковців на вирішенні проблем, пов’язаних з вирішенням питань виміру стану забезпечення інформаційної безпеки України.

- Звернути увагу осіб, які приймають рішення, на постійно зростаючу кількість баз і банків даних, що містять персональні дані та вимог підприємств, установ та організацій різних форм власності стосовно надання персональних даних без належного обґрунтування.

5. Міжвідомчий “круглий стіл” “Електронний парламент: проблеми становлення і розвитку”. Проведено 11.12.13 р, у межах НДР “Розроблення інформаційно-аналітичних підсистем електронного парламенту України”, спільно з НТТУ “КПІ” та Навчально-науковим центром інформаційного права та правових питань інформаційних технологій НТТУ “КПІ”. У роботі взяли участь 55 науковців, експертів та фахівців. На “круглому столі” з доповідями виступили співробітники НДПП НАПрН України: Жиляєв І.Б., Лихоступ С.В., Фурашев В.М., Дорогих С.О. та ін.

Учасниками конференції було запропоновано:

- Продовжити розробку і впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у діяльність парламенту України та їх адаптацію (на основі єдиних стандартів) з інформаційними технологіями, що застосовуються у діяльності уряду, центральних органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

- Забезпечити формування національної системи правової інформації та рекомендувати НДПП НАПрН України спільно із заінтересованими підрозділами Апарату Верховної Ради України розробити Концепцію національної системи правової інформації України.

- Сприяти подальшому формуванню та розвитку електронних систем і баз даних в галузі держави і права, як складових електронного парламенту та електронної демократії.

- Продовжити практику залучення провідних вітчизняних та іноземних експертів і вчених до опрацювання ключових проблем розвитку електронного парламенту та електронної демократії.

- Провести у Верховній Раді України спільно з науковими установами НАПрН України і НАН України Міжнародну конференцію з проблем розвитку електронної демократії і парламентаризму в умовах інформаційної епохи та Всеукраїнську конференцію з проблем розвитку національного законодавства.

- Забезпечити висвітлення на телеканалі Рада та в інших засобах масової інформації питань розвитку електронної демократії і національної системи правової інформації України.

- Опрацювати питання щодо організації належного фінансового та іншого ресурсного забезпечення реалізації заходів, визначених постановою Верховної Ради України “Про затвердження Програми інформатизації законотворчого процесу у Верховній Раді України на 2012 – 2017 роки”.

- Поглиблювати міжнародне співробітництво з метою вивчення і впровадження позитивного досвіду країн ЄС, СНД та інших держав світу щодо формування і розвитку складових електронного парламенту та електронної демократії.

6. Міжвідомча щорічна науково-практична конференція “Інформаційна безпека: виклики і загрози сучасності”. Проведено 5.04.13 р. спільно з Національною академією Служби безпеки України. У роботі конференції взяли участь понад 120 науковців, спеціалістів, викладачів, аспірантів та слухачів у цій сфері. Найбільшу увагу привернула робота секції “Державно-правові проблеми інформаційної безпеки”, яка була організована НДПП НАПрН України в рамках реалізації НДР “Державно-правові проблеми інформаційної безпеки людини і суспільства в умовах інтеграції України у світовий інформаційний простір”. На конференції з доповідями виступили: Марущак А.І. (тема: “Розвиток правового регулювання процедур отримання інформації правоохоронними органами України”), Баранов О.А. (тема: “Інформаційна безпека і розвиток інформаційного суспільства”), Красноступ Г.М. (тема: “Перспективи правового регулювання нових медіа”), Савінова Н.А. (тема: “Інформаційна експансія”), Ланде Д.В. (тема: “Лінії трендів інформаційних операцій та їх відображення в інформаційному просторі”) та ін.

Учасниками конференції було запропоновано:

- В умовах розвитку інформаційного суспільства слід сприймати інформаційну безпеку ширше ніж безпеку інформації, що обумовлюється тим, що інформація може виступати як об’єктом, так і предметом посягання;

• З метою спільного фахового визначення пріоритетних напрямків розвитку вітчизняної наукової школи протидії інформаційним загрозам і викликам та забезпечення інформаційної безпеки запропонувати організаторам конференції:

– провести протягом 2013 року тематичні семінари та “круглі столи” з тематики секцій даної конференції;

– залучити до участі у таких заходах необхідних фахівців-практиків;

– за результатами роботи відповідних “круглих столів” та семінарів визначити перелік пріоритетних напрямів досліджень у сфері забезпечення інформаційної безпеки.

У рекомендаціях конференції також зверталася увага на необхідність удосконалення законодавства у сфері інформаційної безпеки.

Робота над дисертаційними дослідженнями. Співробітники НДПП НАПрН України працюють над дисертаційними дослідженнями згідно з тематикою, затвердженою Вченою радою, що відповідає науковим напрямам діяльності інституту. У звітний період вони працювали над 21 дисертаційними дослідженнями, у т.ч. 10 докторськими та 11 кандидатськими з яких успішно захищені 2 докторські та 1 кандидатська дисертації.

За звітний період захищено дисертації доктора юридичних наук по темах:

- “Кримінально-правова політика забезпечення інформаційного суспільства в Україні” (Савінова Н.А.). Затверджена Вченою радою Львівського державного університету внутрішніх справ (ЛьДУВС), протокол № 7 від 29.04.09 р.; науковий консультант д.ю.н., проф. Фріс П.Л. Захищена 6.12.13 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.725.02 у Львівському державному університеті внутрішніх справ.

- “Кодифікація інформаційного законодавства України” (Цимбалюк В.С.). Затверджена Вченою радою Державного науково-дослідного інституту МВС України, протокол № 3 від 30.06.10 р.; науковий консультант д.ю.н., проф. Беляков К.І. Захищена 14.11.13 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.086.01 у Національному університеті “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”.

Спеціалізована вчена рада. У НДПП НАПрН України у звітному періоді функціонувала спеціалізована вчена рада К 26.501.01 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 (Наказ ВАК України від 06.06.11 р. № 517 “Про створення спеціалізованої вченої ради”, підстава – постанова президії ВАК України від 31.05.11 р. № 7-06/5).

Голова спеціалізованої вченої ради – д.ю.н., с.н.с. Беляков К.І., заступник голови – д.ю.н., професор Пилипчук В.Г., вчений секретар – к.ю.н. Золотар О.О., члени спеціалізованої вченої ради: Арістова І.В., Брижко В.М., Будко Т.В., Копан О.В., Марущак А.І., Новицький А.М., Стрельбицький М.П., Цимбалюк В.С.

За звітний період спеціалізована вчена рада К 26.501.01 НДПП НАПрН України провела 8 засідань, за результатами яких було захищено 7 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 по темах:

- “Правові засади інформаційних відносин у системі місцевих загальних судів України” (Мозолевська О.В.);

- “Адміністративно-правові засади діяльності податкової міліції” (Резник О.В.);

- “Адміністративно-правові засади управління інформаційними ресурсами органів державної податкової служби України” (Рекуненко Т.В.);

- “Правове регулювання інформаційного забезпечення діяльності судів” (Сльцова В.О.);

- “Правові засади державного регулювання в галузі аудіовізуальних засобів масової інформації” (Вознесенська О.А.);

- “Адміністративно-правове регулювання у сфері забезпечення права громадян України на охорону здоров’я” (Буряк І.О.);

- “Правове регулювання діяльності органів виконавчої влади щодо розгляду звернень громадян” (Сірик Д.С.).

За дорученням МОН України проведено додаткову експертизу дисертації здобувача наукового ступеня кандидата юридичних наук Дімчогло М.І. на тему: “Консолідація інформаційного законодавства України”, захищеної в Національному авіаційному університеті.

Загалом, підготовка наукових кадрів в НДІП НАПрН України здійснюється в основному за спеціальністю 12.00.07 – “Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право” з наданням пріоритету дослідженням в галузі інформаційного права.

Офіційне опонування. У 2013 р. науковці НДІП НАПрН України виступали офіційними опонентами при захисті 23 кандидатських і докторських дисертацій.

Член Експертної ради МОН України в галузі юридичних наук Пилипчук В.Г. провів експертизу 14 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата юридичних наук за спеціальностями 12.00.01 і 12.00.07.

Присвоєння вчених звань. У звітному періоді 2 співробітникам НДІП НАПрН України присвоєно наукові звання за спеціальністю 12.00.07 – “Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право” (рішення Вченої ради НДІП НАПрН України від 21.06.13 р., протокол № 6): “професор” – Белякову К.І.; “старший науковий співробітник” – Савінової Н.А.

Підсумок основних наукових здобутків.

До основних наукових здобутків НДІП НАПрН України у 2013 р. слід віднести:

- організацію наукових досліджень за новим напрямом – відкриття НДР на тему “Теоретико-правові основи формування і розвитку інформаційного суспільства” та створення наукових передумов для НДР на тему: “Проблеми інформаційно-правового забезпечення нормотворчої і правозастосовної діяльності на базі правового сегменту мережі Інтернет”;
- започаткування наукової школи з філософії інформаційного права та подальше формування і розвиток наукових шкіл з інформаційного права, правових проблем інформаційної безпеки і правової інформатики;
- формування на базі Національного науково-технічного університету України “Київський політехнічний інститут”, який є провідним навчальним закладом з підготовки ІТ-фахівців, спільного з НДІП НАПрН України “Науково-навчального центру інформаційних технологій та інформаційного права” з метою здійснення спільних наукових досліджень та підготовки магістрів (спеціалістів) в галузі інформаційного права;
- впровадження у центральних, регіональних та місцевих ланках державного управління “Бібліотеки (системи) баз даних і знань і галузі держави і права”;
- видання наукових праць у друкованому й електронному вигляді з метою сприяння розвитку інформаційного суспільства та інформаційного права, правовому регулюванню суспільних відносин в інформаційній сфері.

~~~~~ * * * ~~~~~